PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

75(174)

Dodatek do Nr. 73 (172) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, środa 1 sierpnia 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A Z. S. R. R.

Izwiestja 31.VII zaznaczają, że protest rządu polskiego z powodu przemówienia Bucharina na kongresie Kominternu jest nowym wyrazem agresywności wobec Z. S. R. R. Rząd polski — pisze dziennik — wkroczył na bardzo niebezpieczną drogę, oskarżając Z. S. R. R. o naruszenie art. 5-go Traktatu Ryskiego. Rząd sowiecki, prowadząc w dalszym ciągu w stosunku do Polski politykę pokojową może, naturalnie, łatwo wykazać zupełny brak podstaw w wyjaśnieniach rządu polskiego co do naruszenia tego artykułu. W tym samym czasie cały szereg czynów rządu polskiego a przedewszystkiem bardziej niż tolerancyjne stanowisko zajmowane przezeń wobec różnych organizacji białogwardyjskich — władze polskie same nawet biorą udział w ich zebraniach — nie może być scharakteryzowany jako lojalne wykonanie zobowiązań, przyjętych przez rząd polski wobec Traktatu Ryskiego. Protest rządu polskiego nie może być oceniony inaczej jak tylko jako niebezpieczny fałszywy krok. Rządowi polskiemu nie uda się zrzucić w ten sposób z siebie odpowiedzialność za ewentualne następstwa niestosowania energicznych kroków przeciwko zbrodniczym czynnikom wśród emigrantów białogwardyjskich. Tembardziej nie uda mu się, by rząd sowiecki nie miał zgłosić swych kontrpropozycji w stosunku do art. 5-go Traktatu Ryskiego, ponieważ nie można uważać za wielkości współmierne pretensji polskich, pozbawionych wszelkich podstaw i nadzwyczaj poważnych faktów, świadczących o popieraniu organizacji antysowieckich. Manewr rządu polskiego winien być uważany za całkowicie nieudany, rząd sowiecki nie może przyjąć przedstawień posła Patka. Stosunki dyplomatyczne pomiędzy Polską a Z. S. R. R. trwają już przeszło 7 lat. Komintern istniał jeszcze przed ustaleniem tych stosunków a rząd polski nie czynił żadnych przedstawień w sprawie działalności tej organizacji międzynarodowej. Nerwowość, ujawniona w tym wypadku przez rząd polski jest jedynie dowodem wzmożenia się militarystycznych tendencji w Polsce, a to nie może przyczynić się do stworzenia atmosfery niezbędnej dla zbliżenia pomiędzy obu państwami.

NIEMCY A SPÓR POLSKO - LITEWSKI.

Izwiestja 29.VII w art. p. n. „Poważne zapytanie" podkreśla, że popieranie przez wielkie mocarstwa Polski w jej sporze z Litwą ma na celu wzmocnienie państwa polskiego; silna bowiem Polska potrzebna jest dla mocarstw w ich planach, skierowanych bezpośrednio przeciwko Z. S. R. R. a pośrednio i przeciwko Niemcom. Dziennik usiłuje dowieść, że wzmocnienie się Polski kosztem Litwy przedewszystkiem odbiłoby się na Niemczech, a to przez odgraniczenie barjerą rynku niemieckiego od sowieckiego, oraz przez prawie zupełne zamknięcie się pierścienia polskiego dokoła oddzielonych od Rzeszy Prus Wschodnich. Polityka mocarstw — zdaniem dziennika — przygotowuje zawczasu usprawiedliwienie konieczności załatwienia w drodze zbrojnej konfliktu polsko-litewskiego. Niemcy więc — według dziennika — nie powinny podzielać tego punktu widzenia mocarstw, lecz przeciwnie w stosunku do sporu polsko - litewskiego winny zająć stanowisko zgodne z Z. S. R. R., który czyni wszystko, co jest możliwe dla pokojowego załatwienia konfliktu polsko - litewskiego. Następnie, nawiązując do potwierdzenia przez „Deutsche Dipl. Polit. Korespondenz" oświadczenia Chamberlain'a w sprawie wspólnego demarche'u Niemiec Anglji i Francji w Kownie, celem zmuszenia Litwy do ustępliwości, dziennik zaznacza, że krok ten Niemiec zadał wielki cios Litwie w jej walce o niepodległość i poparł agresywność polska. Dziennik zapytuje: „Czy jest to możliwe, że przed Polska otwarła się droga do zbrojnego rozwiązania sporu z Litwą?"

W końcu „Izwiestja" wyrażają zaniepokojenie z tego powodu, iż Niemcy mogłyby w Radzie Ligi Nar. zająć stanowisko przychylne dla Polski, tembardziej, że — jak zaznacza dziennik—i podczas sesji wiosennej Rady, stanowisko delegata niemieckiego nie było wcale wyraźne.

CHINY A STANY ZJEDNOCZONE.

Prawda 28.VII w art. wst. p. n. „Manewr amerykańskiego imperjalizmu w Chinach", nawiązując do propozycji rządu amerykańskiego, przedstawio-

nych rządowi nankińskiemu w sprawie zawarcia nowego traktatu, zaznacza, że Stany Zjednoczone celowo ustosunkowały się przychylnie do akcji Japonji, zmierzającej do zaprowadzenia porządku w Chinach, wiedziały bowiem, iż „ze swemi dolarami zawsze na czas zdążą". Samodzielne wystąpienie kapitalizmu amerykańskiego — zdaniem dziennika — oznacza, że rząd Stanów Zjednoczonych zamierza wykorzystać rząd nankiński przeciwko Japonji i Anglji, innemi słowy wyzyskać go jako swoją agencję dla „pokojowej penetracji" Chin i eksploatacji ich bogactw przyrodzonych. „Prawda" podkreśla, że wspaniałomyślność i liberalizm Kellogg'a zawarte są w dość ciasnych ramkach: nota jego całkowicie bowiem pomija milczeniem sprawę „nierównych" umów, które w swoim czasie imperjalizm amerykański narzucił Chinom, niema również mowy o poniżających godność Chin eksterytorjalnych prawach dla obywateli amerykańskich, mowa tu tylko o celnej autonomji Chin.

W końcu „Prawda" zaznacza, że rząd nankiński prawdopodobnie propozycję amerykańską będzie uważał za wielkie zwycięstwo i „początek oswobodzenia" Chin. Całkiem inaczej do tego odniosą się masy pracujące, przeciwko którym są skierowane armaty okrętów wojennych nowego „przyjaciela narodu chińskiego".

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE GOSPODARCZE.

ORGANIZACJA WIELKICH MAJĄTKÓW SOWIECKICH NA UKRAINIE. Izwiestja 26.VII podaje z Charkowa, że komisarjat ludowy rolnictwa USRR poczynił przygotowania ku organizacji wielkich sowieckich majątków zbożowych na Ukrainie. Przestrzeń ogólna tych majątków wyniesie 150 tysięcy hektarów. Stanowić będą one trzy grupy o przestrzeni 50 tysięcy hektarów w każdej. Przeciętna wielkość jednego gospodarstwa równać się będzie 2.500 hektarów. Pierwsza grupa majątków, której organizacja rozpoczęta będzie na jesieni r. b., położona będzie w okręgach charkowskim, dniepropietrowskim i melitpolskim. Według obliczeń komisarjatu ludowego rolnictwa, organizacja wszystkich trzech grup ukończona będzie w 1930 roku. Produkcja towarowa tych grup równać się będzie 98 tysiącom ton zboża rocznie. Dla tych grup zamierza rząd USRR sprowadzić 1.200 traktorów. Koszta organizacji przekroczą 14 miljonów rubli.

ZYSKI PRZEMYSŁU SOWIECKIEGO. Ekonomiczeskaja Żiźń 24.VII donosi, że zyski przemysłu sowieckiego w 1926/27 roku gospodarczym wyniosły według obliczeń trustów przemysłowych 409,9 miljonów rubli, zaś według obliczeń komisarjatu ludowego skarbu — 506,4 miljonów rubli. Co do strat przemysłu ZSRR, to obliczane są one przez trusty w wysokości 33,7 miljonów rubli, zaś przez najwyższą radę gospodarstwa krajowego i komisarjat ludowy skarbu—w wysokości 22 miljonów rubli. Wobec tego stanu rzeczy, komisarjat ludowy skarbu zwrócił się do trustów przemysłowych z żądaniem przekazania skarbowi sowieckiemu 224,5 miljonów rubli tytułem udziału skarbu w zyskach przemysłu. Pierwotnie wysokość udziału skarbu w zyskach przemysłu w 1926/27 roku gospodarczym preliminowano w wysokości 176,6 miljonów rubli. Faktycznie wpłynęło już do skarbu na poczet tej należności 164,7 miljonów rubli.

POLITYKA SOCJALNA I ZAWODOWA.

7-GODZINNY DZIEŃ PRACY W PRZEMYŚLE ZSRR. Ekonomiczeskaja Żiźń 25.VII ogłasza sprawozdanie komisarza ludowego pracy Szmidta w sprawie wprowadzenia 7-godzinnego dnia pracy w przemyśle ZSRR. Szmidt podaje, że prezydjum centralnej rady sowieckich związków zawodowych uchwaliło wprowadzenie 7-godzinnego dnia pracy w ciągu 1928/29 roku gospodarczego przynajmniej w 20% ogólnej liczby sowieckich zakładów przemysłowych. Natomiast najwyższa rada gospodarstwa krajowego ZSRR zajmuje odmienne stanowisko, uznając potrzebę wprowadzenia 7-godzinnego dnia pracy najwyżej w 10% ogólnej liczby zakładów przemysłowych, najlepiej zaś w kilku zakładach z każdej gałęzi przemysłu w celu zapoznania się ze skutkami tej reformy. Komisarjat ludowy pracy podziela stanowisko prezydjum centralnej rady związków zawodowych, uznając, iż stanowisko najwyższej rady gospodarstwa krajowego sprzeczne jest z deklaracją C. K. W. sowietów ZSRR o wprowadzeniu 7-godzinnego dnia pracy w całokształcie życia gospodarczego ZSRR w ciągu najbliższych 5 lat.

WYSIEDLANIE BYŁYCH OBYWATELI ZIEMSKICH NA KRYMIE. Izwiestja 24.VII donosi, że podczas badania nadużyć dygnitarzy sowieckich w republice Krymskiej stwierdzono, iż dygnitarze ci tolerowali wbrew wyraźnym wymaganiom ustawodawstwa sowieckiego pozostawanie byłych obywateli ziemskich w ich byłych posiadłościach. Wobec stwierdzenia tej okoliczności nastąpić ma wysiedlenie 400 byłych właścicieli ziemskich z republiki Krymskiej.

NOTATKI I INFORMACJE.

RÓŻNE.

PONOWNA KATASTROFA NA „DNIEPROSTROJU". Wieczerniaja Moskwa 25.VII podaje, że na budowie centralnej elektrowni USRR „Dnieprostroj" wydarzyła się ponownie katastrofa. Fale Dniepru zerwały tamę i zalały część budowy. Jest to w krótkim czasie druga katastrofaa na „Dnieprostroju".

ARTYKUŁY NIEUWZGIĘDNIONE.

Poślednija Nowosti 27.VII. List z Polski (O ukrainizacji cerkwi prawosławnej oraz o sprawie prof. Petrusiewicza).
Wozrożdenje 28.VII. Generał feldmarszałek Gurko.

Zak. Gr. Prac. Dr., S. z. o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40

Drukowane na prawach rękopisu.